

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Ügyszám: AJB-2861/2020
Előadó: dr. Kussinszky Anikó

Schmidt Erika
ügyvezető elnök
EMMA Közhasznú Egyesület

Keszler Viktória
képviselő
Más Állapotot a Szülészetben Mozgalom

info@emmaegyesulet.hu

Tisztelt Elnök Asszony és Képviselő Asszony!

Az egyes egészségügyi ellátók által a járványhelyzetre tekintettel bevezetett, a szülő nők kapcsolattartási jogát korlátozó - az apás-szülés felfüggesztésével összefüggő – közös beadványukat, melyben rögzítik, hogy álláspontjuk szerint ezen intézkedések alapvető jogokkal összefüggő súlyos visszasságok gyanúját vetik fel, megkaptam, azt köszönöm.

Figyelemmel arra, hogy az Önök által kifogásolt helyzettel kapcsolatban korábban már több panasz érkezett hivatalomba, valamint a kérdéssel összefüggésben álláspontomat korábban kifejtettem az Emberi Erőforrások Minisztériuma (a továbbiakban: EMMI) Egészségügyi Államtitkársága számára, engedje meg, hogy tájékoztassam az alábbiakról:

1.) A betegjogok érvényesülése egészségügyi válsághelyzetben

2020. március 8-tól visszavonásig az országos tisztifőorvos az egészségügyi törvény 74. §-a alapján határozatban országos látogatási tilalmat rendelt el a fekvőbeteg gyógyintézetekben a koronavírus járványra tekintettel. Fontos tisztázni, hogy mire vonatkozik pontosan az elrendelt tilalom.

- a) Koronavírus, mint fertőző betegséggel **nem érintett beteg** esetén a betegeket kell elsősorban védeni a megfertőződéstől

A látogató fogadása az egészségügyi törvény 11. §-ában szabályozott kapcsolattartáshoz való jog **egyik részjogosítványa**. A fent említett határozat¹ csupán ezt, az Eütv. 11.§ (2) bekezdésében szereplő kapcsolattartási formát tilalmazza, a kapcsolattartás további formáit és részjogosítványait nem. Ezek közül nyilvánvalóan a személyes kontaktuson alapuló kapcsolattartási formák a kiemelt jelentőségűek jelen helyzetben.

Az országos tisztifőorvos rendelkezése alapján – amint azt maga a tisztifőorvos is megállapította - a látogatási tilalom körébe az alábbiak **nem** tartoznak, ezért megengedett, azaz **nem tilos**:

- A **súlyos állapotú**, önmagát ellátni nem tudó beteg mellett tartózkodhat egy személy.
- A **kiskorú** mellett ott lehet a szülő (vagy a szülő, törvényes képviselő által kijelölt személy).

¹ A Nemzeti Népegészségügyi Központ 13305-8/2020/EÜIG sz. határozata; https://www.nnk.gov.hu/attachments/article/538/SKM_224e20030819510.pdf

- A **szülő nő** mellett lehet egy általa választott nagykorú személy (ez a személy nem csak az apa lehet).
- A beteget felkeresheti a vallási meggyőződésének megfelelő **egyházi személy**.

Amint arra a határozattal kapcsolatban a Nemzeti Népegészségügyi Központ által 2020. március 11-én kiadott közlemény² is felhívja a figyelmet, a látogatási tilalom nem érinti a betegek egyéb kapcsolattartási jogait, azonban **az ebbe a körbe tartozó személyes kapcsolattartás esetén a szolgáltató köteles megtenni mindazokat az intézkedéseket, amelyek a fertőződés veszélyét a lehető leghatékonyabban csökkentik**. Az érintett személyek kötelesek a szolgáltató ennek érdekében tett intézkedéseivel együttműködni.

- b) Koronavírus, mint fertőző betegséggel **érintett beteg** esetén a vele érintkező személyek védendőek a megfertőződéstől

Fentiektől eltérő helyzetet eredményez, ha a fertőző beteg (ideértve a fertőző betegségre gyanús személyt is) betegjogainak érvényesüléséről van szó.

A fertőzőképesség tartamára a betegséget észlelő orvos a fertőző beteg elkülönítése iránt intézkedik, amely történhet a fertőző betegségben szenvedő személy otthonában, tartózkodási helyén vagy fekvőbeteg-gyógyintézet fertőző osztályán, illetve kijelölt gyógyintézetben is, a beteg állapotának és személyes körülményeinek függvényében.³

Fekvőbeteg-gyógyintézeti elkülönítés esetén a fertőző beteg intézeten belüli szabad mozgása, valamint kapcsolattartási joga korlátozható.⁴ Így ebben az esetben korlátozás alá eshet a súlyos állapotú beteg, a kiskorú, a szülő nő mellett tartózkodás joga, illetőleg az egyházi személy bejutása is korlátozható.

A kapcsolattartás jogával összefüggő, a fertőzés veszélyének hatékony csökkentésével kapcsolatos **részletes, helyi szabályokat** az intézkedéssel érintett intézmények **házirendje** határozza meg az országos tisztifőorvos közleménye szerint, tekintettel arra, hogy az Eütv. 11. § (1) bekezdése szerint, a kapcsolattartás jogának érvényesülésével összefüggő részletes szabályokat – (általános jogrend esetén) e jogok tartalmának korlátozása nélkül - a fekvőbeteg-gyógyintézet házirendje határozza meg.

Egészségügyi válsághelyzet idején az Eütv. 229. § (1) bekezdése alapján a **betegjogok csak akkor és kizárólag olyan mértékben gyakorolhatók, amikor és amennyiben nem veszélyeztetik az egészségügyi válsághelyzet felszámolásának eredményességét**.

Az Alaptörvény 54. cikkének (1) bekezdése alapján **az élethez és emberi méltósághoz való jog** (ebből vezethetőek le a betegjogok is) **gyakorlása még veszélyhelyzet esetén sem függeszthető fel, és nem korlátozható a szükséges és arányos mértéken túl**. Az Alaptörvény alapjogok korlátozására vonatkozó I. cikk (3) bekezdése szerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a **feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával** korlátozható.

A házirend megalkotásakor⁵ tehát úgy kell meghatározni a kapcsolattartás jogával összefüggő helyi rendelkezéseket a különleges jogrend bevezetésével egyidejűleg, hogy az egészségügyi válsághelyzet felszámolásának eredményessége és a kapcsolattartás jogának érvényesülése között olyan egyensúly jöjjön létre, mely a szükségesség és arányosság alapjogi elvét is figyelembe veszi.

Az érintett személyeknek kötelességük a **fertőzés terjedésének megakadályozása** érdekében hozott intézkedésekkel **együttműködni**, így pl. a kézfertőtlenítés vagy a védőruha viselése és a szükségesség és arányosság szempontrendszerének megfelelő korlátozás tiszteletben tartása nem megkerülhető.

² <https://www.nnk.gov.hu/index.php/nnk-kozlemenyek/538-kozlemeny-az-orszagos-latogatasi-tilalommal-kapcsolatosan>

³ Eütv. 63. §

⁴ Eütv. 64. § (2) bek.

⁵ Az Eütv. 56. § (2) bekezdésének b) pontja szerint a kötelező járványügyi intézkedést foganatosító egészségügyi szolgáltató a betegek jogait az Eütv.-ben foglaltak szerint korlátozhatja.

Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata, valamint az Alaptörvény rendelkezése alapján tudományos igazságok kérdésében dönteni, kutatások tudományos értékét megállapítani kizárólag a tudomány művelői jogosultak,⁶ ugyanakkor **a tudományos álláspont nem változhat intézményenként.**

Fentiekre tekintettel az intézmények vezetőinek a házirendjükben meghatározott részletes helyi szabályok kialakítása során **tartózkodniuk kell** az országos tisztifőorvos által elrendelt látogatási tilalomra hivatkozással a kapcsolattartás egyéb formáinak **szükségtelen és /vagy aránytalan korlátozásától.**

A részletes **helyi szabályoknak mindenkor a bizonyítékokon alapuló orvoslás elvén kell nyugodniuk** és megalkotásukkor azokat az azonos szakmák szerinti ellátások tekintetében mihamarabb **egyeztetni kell** az egyes fekvőbeteg-ellátók között, ezzel is erősítve a közbizalmat a meghozott intézkedések iránt, így növelve azok elfogadottságát, elősegítve a mindannyiunk érdekét szolgáló önkéntes jogkövetést valamennyi egészségügyi ellátás során.

2.) A járványhelyzet alatt irányadó eljárásrend

Az EMMI szakmai tanácsadó szerveként működő Egészségügyi Szakmai Kollégium Szülészeti-Nőgyógyászati és Asszisztált Reprodukciós tagozata által 2020. március 21-én kiadott, és a miniszter által jóváhagyott eljárásrend, amely a COVID-19-es ellátásrenddel kapcsolatos ajánlásokat tartalmazza a következőket rögzíti a szülészeti-nőgyógyászati fekvőbeteg ellátásban végrehajtandó speciális teendőkkel összefüggő részében:

„A látogatási tilalom alól egyetlen kivétel a szüléseknél 1 fő, aki a vajúdas és szülés során maradhat a klinika épületében. Dúlával tervezett szülések esetén ki kell választani, hogy a hozzátartozó vagy a dula marad a várandóssal. A szülőszoba előterében sem tartózkodhat látogató.”

Az országos tisztifőorvos 2020. április 28-án az Operatív Törzs beszámolóján elmondta⁷, hogy az apás szülésnek a szigorú szabályok betartásával nincs jogi akadálya. Hozzátette, hogy arról azonban mindig az adott kórház dönt, hogy adottak-e ennek feltételei, tudják-e biztosítani az apának a megfelelő, a környezet biztonságát garantáló védőfelszerelést.

Az apás-szülés felfüggesztése nem általános az ellátóhelyek részéről, például a MH egészségügyi Ellátó Központja továbbra is biztosítja azt. Eszerint a hozzátartozónak részt kell vennie az előírások szerint az elővizsgálati ponton történő szűrésen, a tünetmentes hozzátartozó pedig bent tartózkodhat a szülésnél az édesanya mellett.⁸ A fővárosi Uzsoki utcai Kórház ugyancsak biztosítja továbbra is az apás szülés lehetőségét⁹, mint ahogyan a szintén fővárosi Szent János Kórház¹⁰ és más intézmények is.

A beérkezett jelzések és panasz alapján, az emberi méltósághoz való joggal és a jogbiztonság követelményével összefüggő visszásság veszélye merült fel a tekintetben, hogy a szülészeti fekvőbeteg intézmények több esetben nem a vonatkozó szabályozásnak megfelelő betegjogi korlátozást alkalmaznak. Mindezekre tekintettel az országos tisztifőorvos, az egészségügyért felelős államtitkár, az Állami Egészségügyi Ellátó Központ, mint a kórházak fenntartója, valamint néhány érintett kórház bevonásával AJB-2594/2020. számon átfogó vizsgálatot indítottam annak érdekében, hogy tisztázzam,

- Ki hozhat meg egy ilyen jellegű, a betegjogok korlátozását megvalósító döntést a járványhelyzet alatt, járványügyi indokokra hivatkozással.
- Kinek a feladata a kapcsolattartás jogának érvényesülését elősegítő védőfelszerelés biztosítása.

⁶ Alaptörvény X. cikk (2) bek., a 34/1994. (VI. 24.) AB határozat általános érvényű megállapítása, hogy a „tudományos igazságok kérdésében állást foglalni csak maga a tudomány lehet kompetens”. (ABH 1994, 177, 182.)

⁷ <https://koronavirus.gov.hu/cikkek/egyenletesen-no-fertozottek-szama>

⁸ <http://www.honvedkorhaz.hu/cikk/2059>

⁹ <https://www.uzsoki.hu/koronavirussal-kapcsolatos-intezkedesek>

¹⁰ <http://www.janoskorhaz.hu/szuleszet-es-nogyogy-oszt.html>

- Milyen védőruházat minősül megfelelőnek.
- A szülészeti fekvőbeteg ellátó intézmények rendelkeznek-e megfelelő védőfelszereléssel.
- A látókörömbé került intézmények esetében szükséges és arányos intézkedés volt-e a az apás-szülés lehetőségének felfüggesztése.

Jelzésüket köszönöm, a vizsgálat végeztével tájékoztatni fogom Önöket annak eredményéről.

Budapest, 2020. június 16.

Üdvözlettel:

Dr. Kozma Ákos s.k.